

ΟΥΤΕ ΑΝΑΣΦΑΛΙΣΤΗ, ΟΥΤΕ ΧΑΜΗΛΟΜΙΣΘΗ, ΟΥΤΕ ΑΛΛΟΤΡΙΩΜΕΝΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Ενδόμυχες σκέψεις στην κοινωνία της επιβίωσης

Νιώσατε, όπως κι εμείς, έστω μια φορά την επιθυμία να φτάσετε αργοπορημένοι στη δουλειά σας ή να φύγετε νωρίτερα;

Σ' αυτήν την περίπτωση, καταλάβετε ότι ο χρόνος εργασίας είναι διπλά χαμένος για μας: χαμένος σαν χρόνος που θα ήταν πιο ευχάριστο να αφιερώσουμε στην ελεύθερη συλλογική δημιουργία, τον έρωτα, τις ονειροπολήσεις, τις επιθυμίες, τα πάθη· και χαμένος σαν χρόνος σωματικής και νευρικής φθοράς.

Από την άλλη είναι χρόνος διπλά κερδισμένος για τα αφεντικά: κερδισμένος για το αφεντικό που μας μισθώνει με αντάλλαγμα ένα χρηματικό ποσό που δεν καλύπτει παρά ένα μικρό μέρος του προσφερόμενου χρόνου εργασίας, ενώ το υπόλοιπο το τσεπώνει ως κέρδος· και κερδισμένος για τα υπόλοιπα αφεντικά-ιδιοκτήτες που μας πουλάνε στο εμπόριο τα εμπορεύματα που εμείς ή οι άλλοι προλετάριοι παράγουμε.

Παντού όπου υπάρχει εμπόρευμα υπάρχει αναγκαστική εργασία, μισθωτή σκλαβιά, και όλες σχεδόν οι δραστηριότητες τείνουν να συγγενεύουν με την αναγκαστική εργασία: παράγουμε, καταναλώνουμε, τρώμε, κοιμόμαστε για ένα αφεντικό, για έναν ηγέτη, για το κράτος, για το σύστημα του γενικευμένου εμπορεύματος και της επιβίωσης.

Να εργάζεσαι σημαίνει να ζεις λιγότερο. Κι αυτή η απλή αλήθεια είναι ακόμα πιο φανερή το καλοκαίρι στην τουριστική βιομηχανία όπου οι περισσότεροι εργαζόμενοι – χαμάληδες εμπορευμάτων δουλεύουν 10ωρα (αν και δηλώνονται για τετράωρα ή καθόλου!), πληρώνονται χαμηλότερα αφού τους κλέβουν τα ένσημα, τις υπερωρίες και τα σαββατοκύριακα (δημιουργώντας τους την ψευδαίσθηση ότι επειδή παίρνουν περισσότερα λεφτά στο χέρι πληρώνονται παραπάνω από τον κατώτατο μισθό!) και είναι υποχρεωμένοι να υπηρετούν τους τουρίστες που η μετακίνηση από τον ένα τόπο τυποποιημένης διασκέδασης στον άλλο κατά τη διάρκεια των διακοπών τους προσφέρει λίγες στιγμές φυγής από την αναγκαστική εργασία στην πόλη (ώστε να μπορέσουν να γυρίσουν σ' αυτήν πιο ξεκούραστοι και πιο παραγωγικοί!).

Και για τι σούπερ καβάτζα αναγκαστικής εργασίας μιλάμε! Στη χώρα που την «κρίση χρέους» την πληρώνουν τα κορόιδα που είναι αναγκασμένα να πουλάνε την εργασιακή τους δύναμη όσο τα αφεντικά την χρειάζονται, ένας στους τρεις εργαζόμενους στον ιδιωτικό τομέα παίρνει 383 ευρώ μεικτά και αναγκάζεται να δουλεύει μαύρα για να την βγάλει, ενώ οι άλλοι δύο βγάζουν μια... περιουσία – στα χαρτιά όμως αφού δουλεύουν απλήρωτοι επί μήνες ή πληρώνονται με καθυστέρηση· ενώ άλλοι ξεσκουριάζουν μόνο με κάποια περιστασιακή απασχόληση, ένας όλο και μεγαλύτερος αριθμός πλήρως ή «μερικώς» απασχολούμενων δουλεύει 10ωρα και 12ωρα.

Είναι λάθος να πιστεύει κανείς ότι οι διεκδικήσεις για τα «νόμιμα», και ακόμα περισσότερο οι διεκδικήσεις για λιγότερο χρόνο εργασίας, συλλογικές συμβάσεις και μεγαλύτερο μισθό, δεν μπορούν να βάλουν σε κίνδυνο τον ιδιωτικό καπιταλισμό ή τον κρατικό καπιταλισμό

που νοσταλγούν οι σταλινικοί· τα αφεντικά δεν δίνουν στους εργάτες παρά μόνο αυτά που οι εργάτες έχουν τη συλλογική δύναμη και την αποφασιστικότητα να απαιτήσουν.

Κανένα σύστημα κλοπής του χρόνου των άλλων δεν αυτοκαταργήθηκε ποτέ στην ιστορία. Η αργοπορία και οι συνεχείς διεκδικήσεις είναι οι αρετές της τάξης μας. Δύναμή μας είναι η **αλληλεγγύη** και ο **αγώνας για τον άμεσο κι έμμεσο μισθό**, δηλαδή για τα λεφτά που παίρνουμε στο χέρι από το αφεντικό μας, συν, για όλες τις προσφερόμενες υπηρεσίες υγείας και εκπαίδευσης, τη σύνταξη, τα κοινωνικά επιδόματα κλπ.

Σας συνέβη ποτέ να νιώσετε, όπως κι εμείς, έξω από το χώρο εργασίας σας την ίδια αηδία και την ίδια κούραση που νιώθετε σ' αυτόν;

Σ' αυτήν την περίπτωση καταλάβατε, όπως κι εμείς, ότι το εργοστάσιο είναι παντού. Είναι το πρωινό ξύπνημα, το τραίνο, το αυτοκίνητο, το σχολείο, το νοσοκομείο, το νοικοκυριό, η οικογένεια, το σπίτι, το ταμείο ανεργίας, η εφορία... Είναι ο χρόνος και ο χώρος της καθημερινής επιβίωσης, η συνήθεια στις κινήσεις που επαναλαμβάνονται μηχανικά κάθε μέρα, στα πάθη που απωθούμε και τα ζούμε με εξουσιοδότηση μέσω των εικόνων. Μέσα από κάθε μια από τις κινήσεις μας –μηχανοποιημένες, επαναλαμβανόμενες, διαχωρισμένες η μια από την άλλη– ο χρόνος κατατεμαχίζεται και, κομμάτι με κομμάτι, μάς ξεριζώνει από τον εαυτό μας.

Ως εργάτριες και εργάτες, ντόπιοι και μετανάστες, έχουμε καταλάβει πολύ καλά ότι ο εκβιασμός της μισθωτής εργασίας, το κυνήγι του άμεσου μισθού, δεν αρχίζει στο χώρο εργασίας μας –το γραφείο, το σχολείο, το μαγαζί, το μπαρ κλπ– αλλά ήδη από τη διαδρομή

προς αυτόν. Η αγχωμένη μετάβαση στη δουλειά με το μηχανάκι, το αυτοκίνητο, τις δημόσιες συγκοινωνίες είναι κι αυτή δουλειά και μάλιστα είναι απλήρωτη εργασία που την πληρώνουμε από την τσέπη μας. Γι' αυτό το να αντιστεκόμαστε στους ελέγχους των ΜΜΜ ή στην επιβολή του ηλεκτρονικού εισιτηρίου είναι υπεράσπιση του έμμεσου μισθού μας και το να διεκδικούμε δωρεάν μετακινήσεις σημαίνει αύξηση του μισθού μας. Είναι το ελάχιστο που μπορούμε να κάνουμε ενάντια σ' αυτήν την καταναγκαστική συνθήκη νεκρού χρόνου προς και από τη μισθωτή εργασία.

Τα ίδια συναισθήματα αηδίας και κούρασης νιώθουμε και κάθε φορά που αναγκάζομαστε να επιδιορθώνουμε την εργασιακή μας δύναμη στα νοσοκομεία και στους

ψυχολόγους. Τη στιγμή μάλιστα που τόσες πολλές και πολλοί δουλεύουν χωρίς ασφάλιση – περίπου 500.000 υπολογίζονται όσοι δουλεύουν πλήρως «μαύρα» και 200.000 οι υποδηλωμένοι– και ειδικά στις χαμηλοδουλειές του τουρισμού, είναι ειρωνεία να μας διαφημίζει η αριστερά του κεφαλαίου την κατάργηση του 5ευρου στα νοσοκομεία. Το κομμάτι αυτό του έμμεσου μισθού μας που είναι η δωρεάν περίθαλψη ροκανίζεται ή και εξαφανίζεται εξαιτίας της ανασφάλιστης και υποδηλωμένης εργασίας.

Ακόμα και στο σπίτι, είτε ανήκει κανείς στην κατηγορία όσων έχουν δική τους στέγη και έτσι διατηρεί το εργατικό εισόδημα σε κάποιο αξιοπρεπές επίπεδο είτε νοικιάζει, η καθημερινότητα λίγο διαφέρει από τη μισθωτή δουλειά. Η αναπαραγωγή μας μέσω της απλήρωτης οικιακής μας εργασίας ρίχνει την αξία της εργασιακής μας δύναμης προσφέροντας στα αφεντικά φτηνότερους, πλήρως διαθέσιμους προς εκμετάλλευση εργάτες που θα τους εξασφαλίσουν μεγαλύτερη υπεραξία. Στην πραγματικότητα, δηλαδή, το υποτιθέμενο «καταφύγιο»-σπίτι μας, χρησιμεύει στο κεφάλαιο για τη φτηνή αναπαραγωγή μας, καθώς εκεί παράγεται το σημαντικότερο εμπόρευμα, η εργασιακή δύναμη αλλά και αυτές οι κοινωνικές σχέσεις που διαμορφώνουν και αναπαράγουν κατάλληλα τους προλετάρους, δηλαδή τους ανθρώπους ως προλετάρους. Το σπίτι βέβαια χρησιμεύει και για την κανονικοποίησή μας, ειδικά όταν πρόκειται για την πυρηνική οικογένεια.

Σε όσες και όσους ανήκουμε στο προλεταριάτο της τουριστικής βαριάς βιομηχανίας, δεν είναι καθόλου δύσκολο να συνειδητοποιήσουμε το εύρος του κοινωνικού εργοστασίου, αφού η ψυχαγωγία (των άλλων) είναι η δική μας εκμετάλλευση. Ίδροκοπώντας πάνω από τους φρέντο, τα κοκτέιλ και τη λάντζα, ας θυμόμαστε ότι η άρνηση του γενικευμένου εργοστασίου δεν θα ξεκινήσει από κάποια μυθική πολιτική δύναμη πάνω και έξω από εμάς αλλά από τις δικές μας συλλογικές αρνήσεις.

Νιώσατε την επιθυμία, όπως κι εμείς, να πάρετε από το χώρο εργασίας ή από ένα μαγαζί το άλφα ή βήτα αντικείμενο, για τον απλούστατο λόγο ότι συμμετείχατε στην παραγωγή του ή για τον ακόμα καλύτερο λόγο ότι το χρειάζεστε ή το επιθυμείτε;

Σ' αυτήν την περίπτωση, καταλάβετε ότι ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΚΑΚΟ ΝΑ ΒΟΥΤΑΣ ΠΡΑΓΜΑΤΑ ΑΠΟ ΜΑΓΑΖΙΑ! Δεν είναι κλεψιά να ξαναπάρεις κάτι που το έχεις παραγάγει είτε άμεσα ο ίδιος είτε το έχει παραγάγει η τάξη σου. Τα αφεντικά μάς κλέβουν όσο εμείς δουλεύουμε για αυτά. Εμείς δημιουργούμε ολόκληρο τον πλούτο της κοινωνίας και το κέρδος που βγάζουν πάνω στις δικές μας πλάτες είναι ουσιαστικά απλήρωτη εργασία. Εμείς τους ταΐζουμε, και οι μαλάκες μας δίνουν τα αποφάγια.

Κάθε πράξη απαλλοτρίωσης είναι πράξη ανατίμησης του μισθού μας. Ο μισθός μας σε καμία περίπτωση δεν αντιστοιχεί στην αξία των εμπορευμάτων που έχουμε παραγάγει ή μεταφέρει όσο βρισκόμαστε στη δούλεψη του αφεντικού μας. Αν ίσχυε κάτι τέτοιο, δεν θα περίσσευε τίποτα για τα «καημένα» τα αφεντικά μας και έτσι δεν θα είχαν και λόγο ύπαρξης. Κατά τα άλλα, κράτος και αφεντικά έχουν το θράσος να κατηγορούν το προλεταριάτο ότι καταναλώνει περισσότερα από ό,τι παράγει, παπαριά ολκής αντίστοιχη της Παναγίτσας και του κρίνου. Οι εργάτριες και οι εργάτες δεν μπορούμε να ικανοποιήσουμε ποτέ πλήρως τις επιθυμίες μας μέσα στον καπιταλισμό, και πολλές φορές τα λεφτά που μας δίνουν δεν φτάνουν ούτε καν για τις «βασικές» μας ανάγκες. Το τελευταίο αφορά ιδίως στις περιπτώσεις των ανέργων, που τα επιδόματα απλά τους συντηρούν για να μην ψοφήσουν.

Δεν χρειάζεται να κάνουμε βέβαια καμία διάκριση μεταξύ «βασικής» και «πολυτελούς» ανάγκης ή επιθυμίας, αφού σε τελική ανάλυση ό,τι θέλουμε θα βουτάμε γιατί όλα δικά μας είναι. Δεν είμαστε άπληστοι και δεν ζητάμε πολλά. Τα θέλουμε όλα! Άμα ψάχνει κανείς για απληστία θα την βρει στον φραγκάτο μαλάκα που λέει «τα έχω δουλέψει αυτά τα λεφτά» (μετάφραση: «έχουν δουλέψει άλλοι για μένα για να έχω αυτά τα λεφτά»). Οπότε, βουτήξτε σαν να μην υπάρχει αύριο! Από τα σούπερ-μάρκετ, από το γραφείο, από το εργοστάσιο, απ' οπουδήποτε, δίχως ενοχές και δίχως όρια. Αφού δεν μας φτάνουν τα φράγκα που μας δίνουν για να ζήσουμε όπως εμείς γουστάρουμε, τότε δεν θα αφήσουμε ράφι για ράφι!

Όσο συλλογικοποιείται αυτή η πρακτική, σταματάει να μένει πράξη ατομικής επιβίωσης. Το προλεταριάτο ριζοσπαστικοποιείται, υιοθετεί επιθετικά χαρακτηριστικά και αποκτά μια απειλητικότερη στάση απέναντι στη σχέση εκμετάλλευσής του, αναδεικνύοντας έτσι το ζήτημα της άρνησης μιας κοινωνίας όπου οι σχέσεις των ανθρώπων διαμεσολαβούνται από το εμπόρευμα και το χρήμα και η ικανοποίηση των επιθυμιών και των απολαύσεων εμποδίζονται από την ιδιοκτησία και την ανταλλαγή.

Νοιώσατε ποτέ, όπως κι εμείς, ότι ο συνδυασμός περιστασιακών σκατοδουλειών με τη δωρεάν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη που προσφέρει το σύστημα στους άπορους, τη δωρεάν μετακίνηση στους ανέργους, το ΚΕΑ, τα κοινωνικά τιμολόγια, την επιδότηση ενοικίου και την επιδότηση από τους γονείς είναι μια απλή διαχείριση της μιζέριας και της εξάρτησης από τους άλλους;

Αν ναι, καταλαβαίνετε ότι δεν μας κάνουν χάρη όταν μας δίνουν τα επιδοματικά ψίχουλα, αλλά αποσκοπούν στο να παραμείνουμε ικανοί για εργασία. Ποιοί θα τροφοδοτήσουν στο μέλλον την μηχανή της (καπιταλιστικής, φυσικά) ανάπτυξης αν όχι εμείς, ο σημερινός «σχετικός υπερπληθυσμός»;

Οι κοινωνικές παροχές, βέβαια, ωφελούν τα αφεντικά και σε ένα δεύτερο επίπεδο, αφού καθιστούν δυνατή τη συνθήκη της επισφαλούς εργασίας. Έτσι μπορεί η εργατική τάξη να προσαρμόζεται στις «ανάγκες της αγοράς» και την εκάστοτε «οικονομική συγκυρία», δηλαδή να δουλεύει ένα τρίμηνο το χρόνο και να κάθεται στο μίζερο πάγκο της ανεργίας τον υπόλοιπο καιρό, ζώντας από τα επιδόματα και με μεροκάματα από δω κι από κει. Αν τώρα η επισφαλής εργασία είναι και «μαύρη», τόσο το καλύτερο για τους εργοδότες, αφού εκτός από τα ένσημα, οι τελευταίοι γλυτώνουν από την τήρηση εργασιακών δικαιωμάτων και από άλλα τέτοια «κουραφέξαλα» (κάτι που βέβαια τείνει να γενικευτεί και για κάθε μορφής επισφαλούς εργασίας).

Η επισφαλής εργασία συνδυασμένη με επιδόματα τύπου ΚΕΑ είναι μια συνθήκη στην οποία καταφεύγουμε πολλοί και πολλές από μας για να τη βγάλουμε. Έτσι καταφέρνουμε, συχνά-πυκνά, να ικανοποιούμε τις στοιχειώδεις μας ανάγκες. Όμως, έχουμε κι άλλες! Δεν σκοπεύουμε να ζούμε με τα ελάχιστα δυνατά, για να είμαστε εργασιακή δύναμη που αναμένει την εκμετάλλευσή της από το επόμενο αφεντικό. Ούτε ψηνόμαστε να είμαστε εξαρτημένοι από τους γονείς μας μια ζωή, πόσο μάλλον να μην μπορούμε να φύγουμε από το σπίτι, το σπίτι μιας οικογένειας που δεν επιλέξαμε, που μας φορτώνει τα άγχη της και μας κριτικάρει με το βλέμμα ή τα λόγια. Δεν

γουςτάρουμε να ζούμε με 3 συγκατοίκους σε ένα μικρό διαμέρισμα, να μην μπορούμε να πιούμε μια μπύρα παραπάνω, να μετράμε ευρώ το ευρώ τα ψώνια μας στο σούπερ μάρκετ (σε περίπτωση που δεν μας παίρνει να βουτήξουμε καμιά σάλτσα πέστο), να τρέμουμε μην χαλάσει το ψυγείο επειδή δεν έχουμε για να το επισκευάσουμε, να μην πηγαίνουμε διακοπές –παρά μόνο για να δουλέψουμε ταυτόχρονα σεζόν–, να μην μπορούμε να φάμε ό,τι χρειάζεται ο οργανισμός μας, και τέλος πάντων, να μην έχουμε το μερίδιό μας στον κοινωνικό πλούτο που εμείς παράγουμε!

Νιώθετε, όπως κι εμείς, ίση περιφρόνηση γι' αυτούς που κάνουν πολιτική και γι' αυτούς που δεν κάνουν αλλά αφήνουν τους άλλους να την κάνουν για λογαριασμό τους;

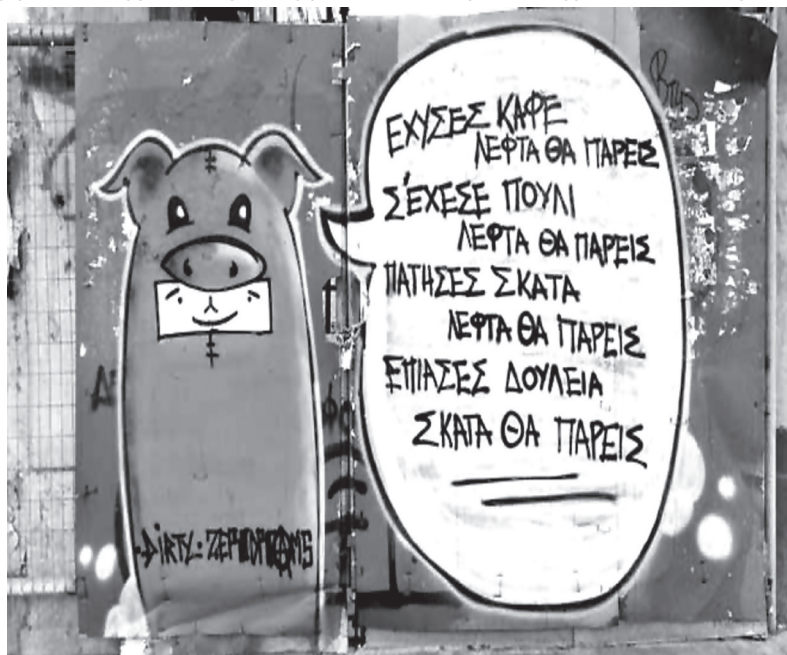
Σ' αυτήν την περίπτωση καταλάβετε, όπως κι εμείς, ότι μία από τις βασικές λειτουργίες του καπιταλιστικού κράτους είναι η εναλλαγή κυβερνήσεων και η οργάνωση του θεάματος των πολιτικών συγκρούσεων, ώστε να συμφιλιωθούν, στο μέτρο του δυνατού, οι ταξικές αντιθέσεις και να συσκοτιστεί επαρκώς η αλλοτριωτική ουσία της καπιταλιστικής σχέσης·

ότι η διαχείριση της καπιταλιστικής συσσώρευσης, που διαρκώς μας παγιδεύει στο μαγναποπήγαδο της αναγκαστικής –ασφαλισμένης, ανασφάλιστης ή υποδηλωμένης, αλλά πάντοτε αλλοτριωμένης– εργασίας μπορεί να εξασφαλιστεί εξίσου αποτελεσματικά είτε από το αριστερό, είτε από το δεξιό πολιτικό προσωπικό του κεφαλαίου·

ότι χρόνια τώρα οι καπιταλιστές μεθοδικά προσπαθούν με τον έναν ή τον άλλο τρόπο να διαιρέσουν το προλεταριάτο, να το παθητικοποιήσουν, να το ξεδοντιάσουν και να το στριμώξουν στη γωνία: τώρα απεργάζονται να αυξήσουν ελαφρά τον κατώτατο μισθό και ταυτόχρονα να μειώσουν το αφορολόγητο όριο, μειώνοντας έτσι τον «αυξημένο» μισθό· καμώνονται δε πως περνάνε νόμους ενάντια στην αδήλωτη και ανασφάλιστη εργασία, για να προστατεύσουν δήθεν τα συμφέροντα μας, στην πραγματικότητα όμως μας και σώσουν ό,τι απόμεινε από τη λεηλασία του ασφαλιστικού συστήματος·

ότι στον αντεστραμμένο κόσμο της αξιακής αντικειμενικότητας –δηλαδή στον κόσμο που αντί να δραστηριοποιούμαστε για να αυτοκαθορίζουμε και να ικανοποιούμε τις ανάγκες μας, κυριαρχεί ως αυτοσκοπός η παραγωγή εμπορευμάτων με εμάς να συμμορφωνόμαστε παθητικά στους δικούς της κανόνες σαν απλά εξαρτήματά της– η μόνη ελευθερία που εξασφαλίζει το σύστημα είναι η ελευθερία εκλογής του αφεντικού που θα αναλάβει να γδάρει το τομάρι μας και η ελευθερία εκλογής του καθάρματος (πολιτικού, συνδικαλιστή κλπ) που θα αναλάβει να διαπραγματευτεί την αξία του τομαριού μας στην αγορά μισθωτής εκμετάλλευσης·

ότι το προλεταριάτο δεν αποτελεί μία κοινωνιολογική ταμπέλα, αλλά ορίζεται στη συνειδητή, αυτοοργανωμένη δραστηριότητά του, βάσει τοπικών διακλαδικών συνελύσεων που θα σπάνε τους (επαγγελματικούς, έμφυλους, φυλετικούς ή άλλους) διαχωρισμούς στο εσωτερικό του, θα ξεκινάνε τη μάχη από τον αγώνα ενάντια στην ανασφάλιστη/υποδηλωμένη εργασία και θα φτάνουν στην άρνηση της αλλοτριωμένης εργασίας, στην έμπρακτη κριτική της σχέσης-κεφάλαιο και των μορφών διαμεσολάβησης που πηγάζουν από αυτήν.

Συνέλευση Εργαζομένων-Ανέργων από την Πλατεία Συντάγματος (με τη φιλική συνδρομή του Ratgeb)

<http://synelefsi-syntagmatos.espivblogs.net/>

Ιούνιος 2018

(Οι συναντήσεις της Συνέλευσης γίνονται κάθε Τετάρτη στο Αυτοδιαχειριζόμενο Κυλικείο Νομικής, στις 8 μμ)